

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра державного управління, документознавства
та інформаційної діяльності

06-14-49

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Публічні фінанси» для
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Міське
самоврядування» спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 1
від 10.10.2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Публічні фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Місьцеве самоврядування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Якимчук А. Ю. – Рівне : НУВГП, 2019. – 14 с.

Укладач: Якимчук А. Ю., доктор економічних наук, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Сазонець І. Л., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Керівник групи забезпечення спеціальності

Національний університет
водного господарства
та природокористування
Сазонець І. Л.

© А. Ю. Якимчук, 2019
© НУВГП, 2019

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Мета і завдання виконання практичних занять.....	4
2. Тематика практичних занять.....	5
Тема 1. Економічний зміст та значення публічних фінансів.....	5
Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.....	5
Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.....	6
Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.....	6
Тема 5. Розгляд та затвердження публічних бюджетів.....	6
Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.....	6
Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням регіональних бюджетів.....	7
3. Тематика самостійної роботи.....	7
4. Перелік тем для написання рефератів.....	9
5. Методи навчання.....	10
6. Оцінювання знань студентів.....	10
7. Розподіл балів за формами контролю.....	11
8. Список рекомендованої літератури.....	12

1. Мета і завдання виконання практичних занять

Проведення практичних занять із дисципліни «Публічні фінанси» розраховано на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалаврів. Основною метою вивчення дисципліни «Публічні фінанси» є формування у бакалаврів системи базових знань з теорії функціонування бюджетної системи регіону, ознайомлення їх з методикою розрахунку основних бюджетних показників, а також теорією і практикою здійснення бюджетного процесу на регіональному рівні. Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення основних понять, категорій, систем, алгоритмів дисципліни "Публічні фінанси";
- ознайомлення з процесом складання, розгляду та затвердження публічних бюджетів;
- вивчення основних показників, що характеризують стан бюджетної системи регіону;
- вивчення процесу формування доходної та видаткової частини місцевих бюджетів;
- набуття практичних навичок розв'язання практичних задач у сфері аналізу структури публічних фінансів;
- визначення економічного змісту та значення бюджету для соціально-економічного розвитку регіонів;
- вивчення порядку контролю за виконанням місцевих бюджетів;
- формування у студентів умінь творчого пошуку резервів поліпшення показників бюджетної ефективності при формуванні регіональних бюджетів.

Після вивчення дисципліни магістри повинні *знати*:

- принципи організації публічних фінансів і бюджетної системи України;
- методику формування бюджетів на регіональному рівні;
- показники стану та використання регіональних бюджетів;
- показники визначення бюджетної ефективності;

Магістри повинні *уміти*:

- розраховувати показники, що характеризують стан, формування та ефективність регіонального бюджету, публічних фінансів;
- складати бюджет на основі методичних рекомендацій;
- визначати та аналізувати фінансові показники.

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Економічний зміст та значення публічних фінансів.

Мета: ознайомити студентів із поняттям, структурою, змістом бюджетної системи України, основними нормативно-законодавчими актами, що регулюють здійснення бюджетного процесу.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Сутність управління бюджетом.
2. Бюджет як основний фінансовий план регіонів та його місце в системі фінансових планів.
3. Зміст, необхідність та призначення регіональних бюджетів.
4. Роль і функції регіональних бюджетів.

Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із процесом складання регіональних бюджетів, порядком оформлення документації та процесом затвердження регіональних бюджетів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Організація бюджетного процесу на регіональному рівні.
2. Підготовча робота зі складання проекту регіональних бюджетів.
3. Характеристика основних етапів складання місцевих бюджетів.
4. Порядок складання селищних, міських і районних бюджетів.

Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.

Мета: вивчення основних джерел формування доходної частини бюджетів, основних видів податків та їх розщеплення між різними рівнями бюджетної системи.

Норма часу (за навчальною програмою): 4 год.

Питання для обговорення:

1. Класифікація доходів місцевих бюджетів.
2. Структура доходів регіональних бюджетів.
3. Бюджетна класифікація.
4. Формування доходної частини обласних бюджетів.

5.

План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети.

6. Формування доходної частини міських бюджетів.
7. Формування доходної частини районних та селищних бюджетів.

Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із порядком використання бюджетних коштів за різними статтями витрат, нормативи витрат.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Методи і види бюджетного фінансування.
2. Роль і місце видатків у процесах суспільного відтворення.
3. Види видатків та їх класифікація.
4. Поточні видатки та видатки розвитку.
5. Порядок розмежування видатків між регіональними бюджетами.

Модуль 2. ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ВИКОНАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ БЮДЖЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯМ

Тема 5. Розгляд та затвердження публічних фінансів.

Мета: ознайомити студентів із процесом розгляду та затвердження регіональних бюджетів, та контролем за їх виконанням, рухом документації щодо виділення коштів на рахунках Держказначейства України.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Послідовність розгляду регіональних бюджетів.
2. Порядок затвердження регіональних бюджетів.
3. Розгляд та затвердження обласних бюджетів.
4. Розгляд та затвердження міських бюджетів.
5. Розгляд та затвердження районних і селищних бюджетів.

Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.

Мета: ознайомити студентів із процедурою виконання регіональних бюджетів, процесом виділення коштів та формуванням звітів про використання держбюджетних коштів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Організація роботи з виконання бюджету.

2. Касове виконання бюджету.

3. Організація роботи з виконання обласного бюджету.

4. Організація роботи з виконання міського бюджету.

5. Організація роботи з виконання районного та селищного бюджету.

Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням публічних фінансів.

Мета: ознайомити студентів із здійсненням контролю за виконанням регіональних бюджетів з боку контрольних фінансових органів.

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення:

1. Організація міжбюджетних відносин.
2. Організація касового виконання регіональних бюджетів через Державне казначейство.
3. Державне управління бюджетною системою регіонів.

3. Тематика самостійної роботи

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Тема 1. Економічний зміст та значення публічних фінансів.

Питання для самостійного вивчення:

1. Сутність управління бюджетом.
5. Бюджет як основний фінансовий план регіонів та його місце в системі фінансових планів.
6. Зміст, необхідність та призначення регіональних бюджетів.
7. Роль і функції регіональних бюджетів.

Тема 2. Складання проектів регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

5. Організація бюджетного процесу на регіональному рівні.
6. Підготовча робота зі складання проекту регіональних бюджетів.
7. Характеристика основних етапів складання місцевих бюджетів.
8. Порядок складання селищних, міських і районних бюджетів.

Тема 3. Формування доходної частини регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

8. Класифікація доходів місцевих бюджетів.
9. Структура доходів регіональних бюджетів.
10. Бюджетна класифікація.
11. Формування доходної частини обласних бюджетів.
12. План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети.
13. Формування доходної частини міських бюджетів.
14. Формування доходної частини районних та селищних бюджетів.

Тема 4. Видаткова частина регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Методи і види бюджетного фінансування.
7. Роль і місце видатків у процесах суспільного відтворення.
8. Види видатків та їх класифікація.
9. Поточні видатки та видатки розвитку.
10. Порядок розмежування видатків між регіональними бюджетами.

Модуль 2. ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ВИКОНАННЯ ПУБЛІЧНИХ БЮДЖЕТІВ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯМ

Тема 5. Розгляд та затвердження публічних фінансів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Послідовність розгляду регіональних бюджетів.
7. Порядок затвердження регіональних бюджетів.
8. Розгляд та затвердження обласних бюджетів.
9. Розгляд та затвердження міських бюджетів.
10. Розгляд та затвердження районних і селищних бюджетів.

Тема 6. Виконання регіональних бюджетів.

Питання для самостійного вивчення:

6. Організація роботи з виконання бюджету.
7. Касове виконання бюджету.
8. Організація роботи з виконання обласного бюджету.
9. Організація роботи з виконання міського бюджету.
10. Організація роботи з виконання районного та селищного бюджету.

Тема 7. Контроль фінансових органів за виконанням публічних

Питання для самостійного вивчення:

1. Організація міжбюджетних відносин.
2. Організація касового виконання регіональних бюджетів через Державне казначейство.
3. Державне управління бюджетною системою регіонів.

4. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВ

1. Сутність місцевих фінансів.
2. Бюджет як основний фінансовий план регіонів та його місце в системі фінансових планів.
3. Зміст, необхідність та призначення регіональних бюджетів. Роль і функції регіональних бюджетів.
4. Організація бюджетного процесу на регіональному рівні.
5. Підготовча робота зі складання проекту регіональних бюджетів.
6. Характеристика основних етапів складання місцевих бюджетів.
7. План відрахувань від загальнодержавних податків у місцеві бюджети.
8. Порядок складання селищних, міських і районних бюджетів.
9. Класифікація доходів місцевих бюджетів: аспекти удосконалення.
10. Структура доходів регіональних бюджетів.
11. Бюджетна класифікація та її призначення.
12. Формування доходної частини обласних бюджетів.
13. Формування доходної частини міських бюджетів.
14. Формування доходної частини районних та селищних бюджетів.
15. Методи і види бюджетного фінансування.
16. Роль і місце видатків у процесах суспільного відтворення.
17. Види видатків та їх класифікація.
18. Поточні видатки та видатки розвитку.
19. Порядок розмежування видатків між регіональними бюджетами.
20. Розгляд регіональних бюджетів та їх особливості.
21. Порядок затвердження регіональних бюджетів.
22. Розгляд та затвердження обласних бюджетів.
23. Розгляд та затвердження міських бюджетів.

-
- Национальний університет
водного господарства
24. Розгляд та затвердження районних і селищних бюджетів.
 25. Організація роботи з виконання бюджету.
 26. Касове виконання бюджету. Організація роботи з виконання обласного бюджету.
 27. Організація роботи з виконання міського бюджету. Організація роботи з виконання районного та селищного бюджету.
 28. Організація міжбюджетних відносин.
 29. Організація касового виконання регіональних бюджетів через казначейство.
 30. Державне управління бюджетною системою регіонів.
 31. Основні проблеми формування регіональних бюджетів.
 32. Основні проблеми, що пов'язані із контролем формування і виконання регіональних бюджетів в Україні.
 33. Закордонний досвід формування регіональних бюджетів: аспекти залучення в Україну.
 34. Функціонування Міжнародного валютного фонду та його вплив на розвиток публічних фінансів.
 35. Дослідження курсу валют та платіжного балансу.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання є: лекції, тренінги, ситуаційні завдання, ділові ігри, практичні завдання, наукова робота, провокаційні запитання.

6. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумкові оцінки з навчальної дисципліни «Формування регіонального бюджету» виставляються студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного контролю.

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що присвоюються студентам для заліку та за виконання курсової роботи представлено відповідно в табл. 1 та 2. Шкала оцінювання за ECTS представлена в табл. 3.

Таблиця 1

Розподіл балів за формами контролю

Модуль 1. Поточне тестування							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	
10	15	15	15	15	15	15	100

Т – тема лекційного заняття.

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться за шкалою, що наведена у табл. 2.

Шкала оцінювання за ECTS

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Рівень знань
90-100 балів	зараховано	Високий (творчий)
82-89 балів	зараховано	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81 балів	зараховано	
64-73 балів	зараховано	Середній (репродуктивний)
60-63 балів	зараховано	
35-59 балів	незараховано з можливістю повторного складання	Низький (рецептивно-продуктивний)
1-34 балів	незараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

Робоча програма 06-14-84 навчальної дисципліни «Публічні фінанси» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» [Електронне видання] / А. Ю. Якимчук. Рівне : НУВГП, 2019. 12 с.

Базова література

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року, № 2456-VI.
2. Миронова Т. Л., Добровольська О. П., Процай А. Ф., Колодій С. Ю. Управління розвитком регіону : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.
3. Податковий кодекс України. Постатейний коментар. У 2-х частинах. Частина друга. Під редакцією М. Кучерявенка. Право: 2011. 1128 с.
4. Теліпко В., Азаров М. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України : навчально-методичний посібник. ЦУЛ, 2011. 480 с.

5. Чвалюк А. М. Правові основи формування державного бюджету України : монографія. КНТ, 2011. 224 с.
6. Сорока М. П., Якимчук А. Ю. Формування регіонального бюджету : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 212 с.

Допоміжна література

7. Афанасьев Мст. П., Кривошов И. В., Беленчук А. А. Бюджет и бюджетная система : учебник. 2-е изд. Юрайт, 2011. 777 с.
8. Боровков П. С., Бреслав Е., Глухов Е., Добровольский Е. Ю., Карабанов Б. М. Бюджетирование: шаг за шагом. Питер: 2011. 480 с.
9. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник. Київ, 2003. 365 с.
10. Закон України "Про Державний бюджет України на 2012 рік" № 4202-VI від 22 грудня 2011 р. *Фінанси України*. 2011. № 12. С.3-67.
11. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (Історія, теорія, практика). Київ: НІОС, 2000. 384 с.
12. Налоговые системы зарубежных стран / Под ред. Проф. Черника Д.Г. М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1997. 191 с.
13. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. К.: НІОС, 1998. 173 с.
14. Тиницкий В.М. Казначейское дело : учебное пособие. КноРус.: 2010. 152 с.
15. Фільштейн Л. М. Фінанси України : навчальний посібник. Кіровоград: Державне Центрально-Українське видавництво, 1994. 164 с.
16. Ширкевич Н. А. Местные бюджеты. М. : Финансы и статистика, 1991. 112 с.
17. Якимчук А. Ю. Удосконалення процесу формування бюджету регіону та підвищення ефективності використання коштів. *Вісник НУВГП*, 2010. Випуск 3. С. 188-195.

Інформаційні ресурси

1. Репозиторій Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>. – Назва з екрана.
2. МОН України. Нормативна база. URL: <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Електронний фонд. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Наукова бібліотека НУВГП (інформаційні ресурси у цифровому

Національний університет
водного господарства
та природокористування

репозиторії). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>. – Назва з екрана.

5. Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу у ВНЗ України. URL: <http://www.znz.edu-ua.net>. – Назва з екрана.

6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. Електронний фонд. URL: <http://litopys.com.ua/places/b-bl-oteki/r-vnenska-o,lasna-un-versalna-naukova-b-bl-oteka/>. – Назва з екрана.

7. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти. URL: <http://education-ua.org/ua/artickes/689-standarti-vishchoji-osviti>. – Назва з екрана.

Національний університет
водного господарства
та природокористування